

Erasmus + Job shadowing

IES Manuel Sanchis Guarner Silla Valencia (Instituto de Educación Secundaria)

Závěrečná zpráva (aplikace zkušeností) Petra Maříková

Srovnání na úvod: naše gymnázium je městské (Silla je spíše městys), je o něco větší a má o něco více žáků (to se týká i velikosti pedagogického sboru) než IES v Sille. Co se týče materiálního a technického vybavení (a pravděpodobně i úrovně mezd) jsme na tom lépe. Stejně tak co se týče kázně, řádu a respektování autorit, ale to je spíše otázka mentality a rozdílného temperamentu. Za tak krátkou dobu jsem získala pouhý vhled do života tamní školy, který se liší jen na první dojem. Náročná a nikdy nekončící práce s dětmi, administrativní zátěž, spolupráce se školskými poradenskými zařízeními, řešení problémů nejen vzdělávacích či výchovných, ale i běžných osobních a vztahových. V rámci stínování jsem měla možnost navštívit hodiny HV, psychologie a filozofie, seznámit se se školním poradenským pracovištěm, jeho školní psychologickou a poradenskou praxí i běžným chodem školy.

Co se týče **hudební výchovy** v době přísných covidových opatření, nebylo možné zpívat ani hrát na hudební nástroje, viděla jsem moc hezkou teoretickou hodinu. Základní rozdíl byl v tom, že na třídu nižšího stupně (odpovídající 8.třídě) byli dva vyučující s aprobací HV. Jeden vedl celou výuku, druhá učitelka procházela mezi žáky a kontrolovala, zda stačí zapisovat poznámky, případně dovysvětlovala to, co žáci nepochopili, případně zodpovídala další otázky, pomáhala dohlédnout na kázeň (respektive kontrolovala práci dětí v hodině). Zrovna na této předměstské škole je mezi učiteli celá řada aktivních hudebníků (místní skladatel a dirigent – velmi charismatická, kreativní a inspirativní osobnost, řada instrumentalistů i zpěváků) – jde totiž o místo s historickou tradicí, každoročními hudebními slavnostmi, na kterých se podílejí učitelé i žáci školy (malý amatérský orchestr a pěvecký sbor). Škola byla zároveň zapojena do celostátního hudebního projektu, v rámci kterého měli možnost, natočit CD, vydat noty s písněmi i partiturami – něco jsem dostala darem, některé materiály jsem zakoupila s cílem připravit s žáky něco z jejich repertoáru na Vánoční koncert, který se ale vzhledem ke covidovým opatřením nekonal. Takže v té době jedinou možností bylo využít ukázky k poslechu. Změní-li se v následujícím školním roce situace, určitě získaný materiál ve výuce využiji. Měla jsem možnost navštívit také hodinu **psychologie** (výběrová - nejspíše seminář s menším počtem žáků) a **filozofie** (seminář. ale i výuka v celé třídě – tam to bylo náročnější kázeňsky, navíc tam byl žák s poruchou chování), šlo o klasické hodiny s využitím videí a následnou kontrolou prostřednictvím testu s otázkami vztahujícími se k tématu hodiny (tady vyučující často narážel na technické problémy dané zastaralým a nepříliš funkčním vybavením učeben).

Školní poradenské pracoviště

Tamní pracoviště má 1 školní psycholožku (+ výchovnou poradkyni zároveň), ta pracuje na celý úvazek (u nás na částečný úvazek), další dvě výchovné poradkyně, dále asistentky pedagoga (buď asistuje druhý vyučující viz HV nebo asistentka pedagoga či osobní asistentka), systém je podobný jako u nás. Co se týče inkluze je to odlišné, probíhala tam postupně, dle potřeb, tak nějak přirozeněji a nenásilněji než u nás v ČR. Díky tomu jsou učitelé už zvyklí ji akceptovat, nestavit se proti ní, připadalo mi, že jsou ochotnější a vstřícnější (ale je to určitě podobně individuální jako u nás).

Výchovné poradenství mi tam připadalo daleko propojenější s poradenstvím na základních školách a propracovanější (roli ovšem může hrát i to, že jde o venkovskou školu).

Výchovné poradkyně mají bližší vazby, jednodušeji komunikují i spolupracují, poměrně často a pravidelně (na naše poměry) se scházejí.

Na místní škole neznají institut adaptačních kurzů či pobytů, nic takového neorganizují. Ale třídy ZŠ s aspiranty na studium na gymnáziu školu navštěvují v rámci akce, která odpovídá našim dnům otevřených dveří. Před nástupem nových žáků obdrží výchovná poradkyně poměrně podrobné informace (posudky) o každém žákovi, ne jen o těch se SPU, kde je základní informace o rodinném zázemí, prospívání v jednotlivých předmětech (nejen známky, ale i slovní hodnocení od každého vyučujícího!) a případných problémech studijních, potíživých s chováním, zdravotním omezením atd.

Školní psychologka spolu s VP seznámí třídního učitele i ostatní vyučující, kteří ve třídě budou učit, s posudky jednotlivých žáků. Mají připravené speciální schéma rozesazení žáků (grafický list s výsečemi, barevně odlišenými dle druhu potřebného uzpůsobení) s ohledem na možné tělesné, kognitivní, sociální či behaviorální specifické potřeby žáků, tak, aby byli v centru pozornosti vyučujících, kteří jim budou věnovat individuální péči. Děti se SPU/CH a dalšími omezeními jsou záměrně koncentrovány do zóny pozornosti učitelů i asistentů (evidentně zažitý způsob, nad kterým se nikdo nepozastavuje, realizovaný je zřejmě jednotně i na 1. stupni).

I ve Španělsku existují podobná odborná centra jako u nás, jen jinak pojmenovaná – pro děti s poruchami chování (Středisko výchovné péče, Diagnostické ústavy), se smyslovým postižením – většinou internátního typu (Speciálně pedagogická centra + školy pro neslyšící, nevidomé atd.), pobyt je náročný finančně i administrativně, raději integrují a inkludují v běžných školách, k dispozici je i obdoba našich PPP.

Na sledovaném venkovském gymnáziu jsem zaznamenala větší propojení a spolupráci s rodinami (zvláště dysfunkčními). Ráno se vždy kontroluje docházka a hned se obvolávají rodiče, jejichž děti do školy nedorazily, velmi úzce a bezodkladně se spolupracuje s organizací, která odpovídá našemu OSPODu.

Aplikace zkušeností z pobytu

Neměla jsem k dispozici příliš poradenských materiálů a se školní psychologkou jsem se během pobytu potkala jen 2x, byla extrémně vytížená na začátku školního roku a sama ještě neměla tolik informací, které by mi mohla předat.

V rámci aplikace zkušeností z pobytu jsem si vybrala jednu nově příchozí třídu.

Rozhodla jsem se použít a zrealizovat:

a) techniku speciálního zasedacího pořádku, b) kontaktovat telefonicky nebo osobně výchovné poradce a třídní učitele alespoň žáků se specifickými studijními potřebami (v této třídě šlo o 3 žáky – 2x klient PPP, 1x klient SPC), c) svolat schůzku všech vyučujících, kde bychom podrobně probrali dojmy z nové třídy (po zhruba měsíci školní docházky).

Hned u prvního postupu jsem narazila na problém. Optimální by samozřejmě bylo mít všechny potřebné informace dopředu a stejně tak s předstihem se domluvit na postupu s vyučujícími. Vzhledem k tomu, že školní rok už byl v běhu, studenti, kteří se víceméně náhodně ve třídě posadili a vytvořili si prvotní vazbu byli překvapeni změnou zasedacího pořádku tím spíše, že jsem jim nemohla na rovinu vysvětlit důvody (rodiče žáků, či žáci samotní, s uzpůsobením výuky si přáli, aby se stali diskretní a předešli jejich stigmatizaci), tak jsem to odůvodnila tím, že jde o experiment. Žádala jsem i ostatní vyučující, aby dodržovali rozesazení, ale to se úplně nedařilo (časté stěhování žáků, třídy s různými dispozicemi – polokruhové, se stolečky...), některé kolegy zatěžovalo být důslední, byli frustrováni tím, že to nemohou náležitě otevřeně zdůvodnit, někteří se domnívali, že to samotné rozesazení žáky do určité míry vyčleňuje, fungovalo to prostě jen v některých

hodinách. Toto se bohužel v našich (z hlediska zasedacího pořádku) liberálnějších podmínkách opravdu neosvědčilo.

Co se osvědčilo velmi, to byl bližší kontakt s rodiči těchto žáků, třídními učiteli, řediteli školy, výchovnými poradkyněmi či asistentkou pedagoga. Podařilo se mi získat poměrně komplexní obraz zmíněných studentů (který dokonce v jednom případě dobře kompenzoval určité dílčí selhání jednoho studenta při měření intelektu v PPP), řadu zkušeností s tím, jak žáci pracují, co jim vyhovuje, co na ně platí, co se osvědčilo atd., i příklady dobré praxe s těmito typy žáků. Toto je určitě cesta, která je v našich podmínkách velmi užitečná.

Speciální schůzka se všemi vyučujícími v dané třídě byla smysluplná v tom, že kromě poměrně komplexních informací o žácích ze strany VP, mohli samotní pedagogové už vzájemně sdílet první zkušenosti s dotyčnými žáky. Komplikovaná diskuze vznikla ohledně řešení se zasedacím pořádkem, s tímto řešením nebyli všichni vyučující v souladu. Toto opatření, nebude-li systémové, zřejmě nemá šanci na uplatnění v našich podmínkách, přestože samotný záměr i zkušenosti ze zahraničí jsou dobré.

Do budoucna preferuji podobnou širší spolupráci se ZŠ alespoň u žáků se specifickými vzdělávacími potřebami. Také společné schůzky všech vyučujících v dané třídě k seznámení se se specifickými potřebami žáků jsou přínosem, ačkoliv v takto velké škole jsou časově a organizačně poměrně náročné.